

दैनिक चालू घडामोडी 24.02.2022

भारतीय नौदलाचा बहुपक्षीय सराव MILAN 2022

- भारतीय नौदलाच्या बहुपक्षीय सराव MILAN 2022 ची नवीनतम आवृत्ती 25 फेब्रुवारी 2022 पासून विशाखापट्टणम येथे सुरू होणार आहे.

मुख्य मुद्दे

- मिलान 22 हार्बर टप्पा 25 ते 28 फेब्रुवारी आणि सागरी टप्पा 01 ते 04 मार्च दरम्यान दोन टप्प्यात 9 दिवसांच्या कालावधीत आयोजित केला जात आहे.
- MILAN 2022 ची थीम 'सौम्य - समन्वय - सहयोग' आहे.
- MILAN 22 हा आतापर्यंतचा सर्वात मोठा सहभाग पाहणार आहे, ज्यामध्ये 40 हून अधिक देश त्यांच्या युद्धनौका/उच्चस्तरीय शिष्टमंडळे पाठवत आहेत.
- मैत्रीपूर्ण नौदलांमधील व्यावसायिक संवादाद्वारे ऑपरेशनल कौशल्ये वाढवणे, सर्वोत्तम पद्धती आणि प्रक्रिया आत्मसात करणे आणि सागरी क्षेत्रात सैद्धांतिक शिक्षण सक्षम करणे हे या सरावाचे उद्दिष्ट आहे.

मिलान बदल:

- MILAN हा भारतीय नौदलाने 1995 मध्ये अंदांमन आणि निकोबार कमांड येथे सुरू केलेला द्विवार्षिक बहुपक्षीय नौदल सराव आहे.
- 1995 च्या आवृत्तीत इंडोनेशिया, सिंगापूर, श्रीलंका आणि थायलंड या केवळ चार देशांच्या सहभागाने सुरुवात झाली.
- **Source: PIB**

मुद्रा कर्ज योजनेअंतर्गत महाराष्ट्रात महिला खातेदारांची लक्षणीय संख्या

- छोट्या व लघुउद्योगांना कर्जपुरवठ्यासाठी केंद्र शासनाने एप्रिल २०१५ पासून मुद्रा कर्ज योजना सुरू केली. त्याद्वारे विविध बँकांच्या माध्यमातून दहा लाखांचे विनातारण कर्ज उपलब्ध करून दिले जाते.
- महाराष्ट्रात तीन वर्षांत ९० लाख महिला उद्योजक व संस्थांनी तब्बल ३४ हजार कोटींची उचल या योजनेतून केली आहे.
- मुद्रा पोर्टलवर उपलब्ध माहितीनुसार योजना सुरू झाल्यापासून ३१ डिसेंबर २०२१ पर्यंत देशभरातील १७.३२ लाख कोटींचे कर्ज मंजूर करण्यात आले. यात महिला उद्योजकांचा वाटा ४४ टक्के आहे.
- महाराष्ट्रात २०१८-१९ मध्ये एकूण ४३.८५ लाख खातेदारांना २६ हजार ४३८ कोटी रुपयांचे कर्जवाटप करण्यात आले. यात महिला खातेदारांची संख्या ३१.८८ लाख व त्यांना देण्यात आलेल्या कर्जाची रक्कम १०,८२३ कोटी होती. २०१९-२० मध्ये महिला खातेदारांच्या संख्येत आणखी वाढ झाली.
- ३४ लाख ७८ हजार महिला खातेदारांना १२ हजार १६५ कोटी रुपयांचे कर्जवाटप करण्यात आले. २०२०-२१ मध्ये कोरोनाकाळात मात्र कर्ज मागणाऱ्यांच्या संख्येत घट झाल्याचे आकडेवारी दर्शवते. या वर्षात २९.५७ लाख महिला खातेदारांना ११ हजार १०६ कोटी रुपयांचे कर्ज वाटप झाले. या वर्षात मात्र खातेदारांची संख्या कमी झाली. त्याचे कारण कोरोनाची साथ असल्याचे सांगण्यात येते.
- मुद्रा योजनेतून महिला खातेदारांना करण्यात आलेल्या कर्जवाटपात देशात पश्चिम बंगालचा पहिला क्रमांक लागतो. त्यानंतर तमिळनाडू, बिहार, कर्नाटक आणि महाराष्ट्राचा क्रमांक लागतो.

Source: Loksatta

रशियाने युक्रेनविरुद्ध युद्धाची घोषणा केली आहे

संदर्भ : रशियाचे अध्यक्ष व्लादिमीर पुतीन म्हणाले की, मॉस्को पूर्व युक्रेनमध्ये लष्करी कारवाई करणार आहे. दूरचित्रवाणीवरील भाषणात पुतिन यांनी युक्रेनच्या सैन्याला शरणागती पत्करण्यास सांगितले आणि युक्रेनकडून येणाऱ्या धमक्यांना प्रतिसाद म्हणून ही कारवाई करण्यात आली आहे, असे नमूद केले.

मुख्य माहिती:

- रशियाच्या सैन्याने क्रिमियामधून युक्रेनच्या हद्दीत प्रवेश केला आणि आज सकाळी युक्रेनच्या अनेक शहरांवर बॅलिस्टिक क्षेपणास्त्र हल्लेही करण्यात आले.
- युक्रेनच्या क्यीव, खरकीव आणि इतर भागात मोठे स्फोट ऐकू आले.
- रशियाचे अध्यक्ष पुतीन पुढे म्हणाले की, युक्रेनवर कब्जा करण्याचे रशियाचे ध्येय नाही आणि रक्तपाताची जबाबदारी युक्रेनच्या राजवटीची आहे.
- रशियाने इतर देशांना इशारा दिला होता की, रशियन कारवाईत हस्तक्षेप करण्याचा कोणताही प्रयत्न केल्यास त्याचे परिणाम त्यांनी कधीही न पाहिलेले भोगावे लागतील.

- युकेनला नाटोमध्ये सामील होण्यापासून रोखण्याच्या रशियाच्या मागण्यांकडे अमेरिका आणि त्याच्या मित्रराष्ट्रांनी दुर्लक्ष केल्याचा आरोपही केला.

नाटो म्हणजे काय?

- नॉर्थ अटलांटिक ट्रीटी ऑर्गनायझेशन (NATO) ज्याला नॉर्थ अटलांटिक अलायन्स देखील म्हणतात, ही 30 सदस्य देशांची आंतरसरकारी लष्करी युती आहे.
- हे 27 युरोपियन देश, 2 उत्तर अमेरिकन देश आणि 1 युरेशियन देश यांच्यातील युती आहे.
- संस्था 4 एप्रिल 1949 रोजी स्वाक्षरी केलेल्या उत्तर अटलांटिक कराराची अंमलबजावणी करते.
- मुख्यालय: ब्रुसेल्स, बेल्जियम, तर अलायड कमांड ऑपरेशन्सचे मुख्यालय मॉन्स, बेल्जियम जवळ आहे.

Source: AIR

स्वामित्व योजना

- संदर्भ: पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी अलीकडील वेबिनार केंद्रीय अर्थसंकल्प 202 मध्ये जोर दिला, "गावांची डिजिटल कनेक्टिव्हिटी ही आता आकांक्षा नसून आजची गरज आहे".

ग्रामीण भागात ब्रॉडबँड कनेक्टिव्हिटीची गरज का?

- ब्रॉडबँड कनेक्टिव्हिटीमुळे खेड्यापाड्यात सुविधा तर मिळतीलच, शिवाय खेड्यापाड्यांत कुशल तरुणांचा मोठा पुळका तयार होण्यास मदत होईल.
- गावात ब्रॉडबँड कनेक्टिव्हिटीसह सेवा क्षेत्राचा विस्तार होईल, तेव्हा देशाची क्षमता आणखी वाढेल.
- ऑप्टिकल फायबर कनेक्टिव्हिटीच्या समस्यांचे निराकरण देशाच्या ग्रामीण भागात प्रायोगिक तत्वावर करणे आवश्यक आहे.

काय आहे स्वामित्व योजना?

- सामाजिक-आर्थिकदृष्ट्या सक्षम आणि स्वावलंबी ग्रामीण भारताला प्रोत्साहन देण्यासाठी केंद्रीय क्षेत्रातील योजना म्हणून पंतप्रधानांनी 24 एप्रिल 2020 रोजी एस.व्ही.ए.एम.आय.टी.व्ही.ए. (सर्वे ऑफ व्हिलेज अँड मॅपिंग विथ इम्प्रोव्हाइज्ड टेक्नॉलॉजी इन व्हिलेज एरियाज) सुरू केले होते.

योजनेचा उद्देश :

- ग्रामीण नियोजनासाठी अचूक भूमी अभिलेख तयार करणे आणि मालमत्तेशी संबंधित वाद कमी करणे.
- ग्रामीण भारतातील नागरिकांना त्यांच्या मालमत्तेचा वापर कर्ज घेण्यासाठी व इतर आर्थिक लाभ घेण्यासाठी आर्थिक मालमत्ता म्हणून करण्यास सक्षम करून त्यांना आर्थिक स्थैर्य आणणे.
- मालमत्ता कर निश्चित करणे, जे थेट जीपीना प्राप्त होईल, जेथे ते हस्तांतरित केले जाते किंवा अन्यथा, सरकारी तिजोरीत भर पडेल.

- सर्वेक्षण पायाभूत सुविधा आणि जीआयएस नकाशे तयार करणे जे त्यांच्या वापरासाठी कोणत्याही विभागाद्वारे वापरले जाऊ शकते.
- जीआयएस नकाशांचा वापर करून चांगल्या प्रतीचा ग्रामपंचायत विकास आराखडा (जीपीडीपी) तयार करण्यास पाठिंबा देणे.

योजनेमध्ये कोणते सर्व पैलू समाविष्ट आहेत?

योजनेत विविध पैलू समाविष्ट आहेत:

- मालमत्तांचे मुद्रीकरण सुलभ करणे आणि बँक कर्ज सक्षम करणे
- मालमत्तेशी संबंधित विवाद कमी करणे
- सर्वसमावेशक गावपातळीवर नियोजन

अंमलबजावणी प्राधिकरण:

- ही योजना पंचायत राज मंत्रालय, राज्य महसूल विभाग, राज्य पंचायती राज विभाग आणि भारतीय सर्वेक्षण यांच्या संयुक्त प्रयत्नांनी राबविण्यात येते.

ग्रामीण भारतात क्रांती घडवून आणण्यास कशी मदत होईल?

- ड्रोन तंत्रज्ञानाचा वापर करून जमिनीच्या पार्सलचे मॅपिंग करून आणि मालमत्ताधारकांना कायदेशीर मालकी कार्ड (प्रॉपर्टी कार्ड/ टायटल डीड) देऊन ग्रामीण भागातील मालमत्तेची स्पष्ट मालकी प्रस्थापित करण्याच्या दिशेने योजना हे एक सुधारणात्मक पाऊल आहे.
- ही योजना खर्च या अर्थाने ग्राम स्वराज साध्य करण्याच्या दिशेने आणि ग्रामीण भारताला आत्मनिर्भर बनविण्याच्या दिशेने एक पाऊल आहे.

Source: AIR

प्रधानमंत्री किसान सन्मान निधी (PM-KISAN) योजना

- संदर्भ: प्रधानमंत्री किसान सन्मान निधी (PM-KISAN) योजनेच्या प्रारंभाचा तिसरा वर्धापन दिन संपूर्ण भारतात साजरा केला जातो.

महत्वाचे मुद्दे

- ही योजना 24 फेब्रुवारी 2019 रोजी सुरू करण्यात आली.
- देशभरातील सर्व जमीनधारक शेतकरी कुटुंबांना उत्पन्नाचा आधार देणे आणि त्यांना शेतीशी संबंधित खर्च तसेच घरगुती गरजा भागविण्यास सक्षम करणे हे उद्दिष्ट आहे.
- योजनेअंतर्गत, उच्च-उत्पन्न स्थितीशी संबंधित काही अपवर्जन निकषांच्या अधीन राहून दर वर्षी सहा हजार रुपये दोन हजार रुपयांच्या तीन समान हप्त्यांमध्ये थेट शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यात हस्तांतरित केले जातात.

- या योजनेने सुरुवातीला दोन हेक्टरपर्यंत लागवडीयोग्य जमीन असलेल्या सर्व लहान आणि अल्पभूधारक शेतकरी कुटुंबांना उत्पन्नाचा आधार दिला, परंतु नंतर सर्व शेतकरी कुटुंबांना त्यांच्या जमिनीचा आकार विचारात न घेता त्याचा विस्तार करण्यात आला.
- पीएम-किसान योजनेतर्गत आतापर्यंत 1.80 लाख कोटी रुपयांहून अधिक रक्कम थेट शेतकरी कुटुंबांच्या बँक खात्यांमध्ये हस्तांतरित करण्यात आली आहे.
- **Source: AIR**

आगरतळा येथे दुसरा बांगलादेश चित्रपट महोत्सव

- संदर्भ: दुसऱ्या बांगलादेश चित्रपट महोत्सवाचे उद्घाटन त्रिपुराचे मुख्यमंत्री बिप्लब कुमार देब यांच्या हस्ते आगरतळा येथे करण्यात आले.

महत्वाचे मुद्दे

- आगरतळा येथे तीन दिवस चालणारा चित्रपट महोत्सव हा बांगलादेशच्या स्वातंत्र्याच्या सुवर्ण महोत्सवी उत्सवाचा एक भाग आहे.
- 1971 चा गौरवशाली इतिहास आणि बांगलादेशच्या मुक्तीमध्ये भारताच्या भूमिकेचे स्मरण करण्यासाठी या महोत्सवात बांगलादेशच्या मुक्तिसंग्रामाशी संबंधित सर्वोत्कृष्ट चित्रपटांचे प्रदर्शन केले जात आहे.
- त्रिपुरा आणि बांगलादेश यांच्या संस्कृतींमध्ये अनेक समानता आहेत आणि असे कार्यक्रम दोन्ही देशांमधील सांस्कृतिक देवाणघेवाणीद्वारे या प्रदेशात सौहार्द वाढवण्याच्या दिशेने एक मोठे पाऊल आहे.
- टीप: जलमार्ग आणि रेल्वेसह दळणवळणाच्या नवीन वाहिन्या उघडल्यामुळे, त्रिपुरा हा ईशान्येचा व्यावसायिक कॉरिडोर बनत आहे आणि चित्रपट निर्मितीसाठी प्रचंड क्षमता देखील प्रदान करत आहे.
- **Source: AIR**

केनियातील नागरिकांनी अन्न महागाईविरोधात ऑनलाइन आंदोलन केले

- अन्न, वीज आणि इंधन यासारख्या मूलभूत वस्तूंच्या किमतीत वाढ झाल्याने संतप्त केनियाचे लोक सोशल मीडियावर निषेध व्यक्त करत आहेत.

- #lowerfoodprices हा हॅशटॅग वापरून, केनियाच्या लोकांनी दैनंदिन वस्तूंच्या किमतींमध्ये होणारी वाढ रोखण्यात अपयशी ठरल्याबद्दल सरकारवर टीका केली आहे, ज्यामुळे जीवन असह्य झाले आहे.
- **Source: AIR**

दुसरी LG कप आइस हॉकी चॅम्पियनशिप २०२२

- लडाख स्काउट्स रेजिमेंटल सेंटर, LSRC ने दुसरी LG कप आइस हॉकी चॅम्पियनशिप-2022 जिंकली आहे.
- लेहमधील NDS आइस हॉकी रिकमध्ये खेळल्या गेलेल्या फायनलमध्ये, LSRC ने कट्टर-प्रतिस्पर्धी ITBP चा श्री निलने पराभव करून मोसमातील सलग दुसरे विजेतेपद पटकावले.
- लडाखचे लेफ्टनंट गव्हर्नर आर के माथूर यांनी एलजी कप आइस हॉकी चॅम्पियनशिपच्या या आवृत्तीच्या पुरुष आणि महिला अशा दोन्ही प्रकारातील अंतिम स्पर्धकांना ट्रॉफी प्रदान केल्या.
- **Source: AIR**

महिला क्रिकेट: न्यूझीलंडने चौथ्या एकदिवसीय सामन्यात विजय मिळवला

- महिला क्रिकेटमध्ये, न्यूझीलंडने क्विन्सटाउनच्या जॉन डेव्हिस ओव्हल येथे पावसाने व्यत्यय आणलेल्या चौथ्या एकदिवसीय सामन्यात भारताचा 63 धावांनी पराभव केला.
- न्यूझीलंडचा डाव अमेलिया केरच्या ६८ धावांच्या खेळीने यशस्वी झाला, त्यानंतर प्रभावी गोलंदाजी केली.
- यजमानांनी पाच सामन्यांच्या मालिकेत 4-0 अशी आघाडी घेतली आहे.
- 192 धावांचा पाठलाग करताना भारतीय सलामीवीर झटपट बाद झाले आणि पाचव्या षटकात भारताची 4 बाद 12 अशी अवस्था झाली.
- **Source: AIR**

500 वर्षे जुनी चोरी झालेली हनुमानाची मूर्ती भारतात परत केली जाणार आहे

- संदर्भ: केंद्रीय सांस्कृतिक मंत्री जी किशन रेड्डी यांनी माहिती दिली की "तामिळनाडूच्या मंदिरातून चोरीला गेलेली पाचशे वर्षे जुनी भगवान हनुमान कांस्य मूर्ती भारतात परत आणली जाईल. यूएस होमलॅंड सिक्युरिटीने मिळवलेली चोरीची मूर्ती यूएस सीडीएने @HCICanberra ला सुपूर्द केली.

महत्वाचे मुद्दे

- तमिळनाडूच्या अरियालूर जिल्ह्यातून एक दशकापूर्वी चोरीला गेलेली आणि परदेशात तस्करी करून आणलेली भगवान हनुमानाची मूर्ती लवकरच आणली जाणार आहे.
- 14व्या आणि 15व्या शतकादरम्यान, विजयनगर साम्राज्याच्या काळात बांधलेली ही मूर्ती अलीकडेच ऑस्ट्रेलियातील एका खाजगी खरेदीदाराच्या ताब्यात सापडली.
- भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षणानुसार, 9 एप्रिल 2012 रोजी अरियालूर येथील वेल्लूर गावातील वरधराजा पेरूमल मंदिरातील श्रीदेवी मूर्ती आणि बुडीदेवीच्या मूर्तीसह ही अंजनेयर (हनुमान) मूर्ती चोरण्यात आली.
- जिथून चोरी झाली त्याच मंदिरात त्याचा जीर्णोद्धार केला जाईल.

विजयनगर साम्राज्याबद्दल

- विजयनगर साम्राज्य, ज्याला कर्नाटक राज्य असेही म्हणतात, दक्षिण भारतातील दख्खन पठारावर आधारित होते.
- याची स्थापना 1336 मध्ये संगमा वंशातील हरिहर I आणि बुक्का राय I या भाऊंनी केली होती.
- 13व्या शतकाच्या अखेरीस इस्लामिक आक्रमणे रोखण्यासाठी दक्षिणेकडील शक्तींनी केलेल्या प्रयत्नांचा कळस म्हणून साम्राज्य प्रसिद्ध झाले.
- त्याच्या शिखरावर, त्याने दक्षिण भारतातील जवळजवळ सर्व सत्ताधारी घराण्यांना वश केले आणि दख्खनच्या सुलतानांना तुंगभद्रा-कृष्णा नदी दोआब प्रदेशाच्या पलीकडे ढकलले, त्याव्यतिरिक्त आधुनिक काळातील ओडिशा (प्राचीन कलिंग) गजपती साम्राज्यापासून जोडले गेले आणि त्यामुळे एक उल्लेखनीय शक्ती बनली.

Source: Indian Express